

Методика. Практика. Експеримент

УДК 371.1

Автономія опорної школи і механізми її забезпечення

Наталія КЛОКАР,

доктор педагогічних наук, професор кафедри державної служби та менеджменту освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України,

Григорій НАУМЕНКО,

кандидат філософських наук, начальник відділу по роботі із закладами післядипломної педагогічної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,

Лілія ГУНЬКО,

завідувач сектору взаємодії з об'єднаними територіальними громадами та опорними школами відділу по роботі із закладами післядипломної педагогічної освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»

Децентралізація влади покликана прискорити розвиток громадянського суспільства в Україні, а зрослі вимоги до якості життя населення детермінують нову освітню політику. Створення опорних шкіл – новий виклик для загальної середньої освіти, який спонукає керівництво галузі та директорів опорних закладів до інноваційного пошуку шляхів задоволення потреб жителів громад у якісній освіті, зокрема у новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), вироблення механізмів забезпечення автономії опорної школи.

У Законі України «Про освіту» термін «автономія» має таке визначення: «автономія – право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних

(освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом» [1, ст. 1].

Цей самий Закон визначає поняття академічної свободи як «самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом» [1, ст. 1].

Спільним у цих визначеннях є те, що законодавець встановив право на самостійність і незалежність закладів освіти (суб'єктів освітньої діяльності) у поєднанні з обмеженнями, визначеними законом, не вказавши при цьому, яким саме законом встановлюються ці обмеження і яких складових діяльності закладу освіти ці обмеження мають стосуватися. Водночас Закон вказує, що «підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст і обсяг конституційного права на освіту, а також визначених законом автономії суб'єктів освітньої діяльності та академічних свобод учасників освітнього процесу» [1, ст. 2].

Ці самі норми повторюються і в ст. 6 «Засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності», в якій сказано, що «засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є: фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом» [1, ст. 6].

Стаття 23 Закону України «Про освіту» визначає чотири складові автономії закладу освіти: академічна, організаційна, фінансова і кадрова, що

гарантовані державою. При цьому вказано: «Обсяг автономії закладів освіти визначається цим Законом, спеціальними законами та установчими документами закладу освіти» [1, ст. 23]. Це означає, що у кожному із спеціальних законів прямої дії (зокрема, Законі України «Про повну загальну середню освіту») має бути визначено сутність кожної із складових автономії закладу освіти, закладено положення щодо їх ресурсного і нормативного забезпечення державою, оскільки установчі документи закладів освіти не можуть виходити у цих питаннях за межі, встановлені законами. Суб'єкт освітньої діяльності має право самостійно ухвалювати рішення з будь-яких питань у межах своєї автономії, визначеної Законом України «Про освіту», спеціальними законами та/або установчими документами, зокрема з питань, не врегульованих законодавством.

Розглянемо орієнтовний зміст складових понять автономії закладу освіти у сфері загальної середньої освіти.

1. Академічна автономія

Академічна автономія має охоплювати право закладу освіти на самостійне формування освітньої програми, навчального плану, тематичне планування навчального матеріалу, вибір навчальних і методичних посібників, засобів навчання, форм і методів організації освітнього процесу, методику оцінювання навчальних досягнень учнів тощо. Заклади загальної середньої освіти мають право провадити інноваційну діяльність та можуть укладати з цією метою відповідні договори про співпрацю з іншими закладами освіти, науковими установами, підприємствами, організаціями, фізичними особами.

Законодавець передбачає, що кожен заклад освіти має розробляти і затверджувати власну освітню програму на підставі типової [3, ст. 11].

Типова програма має охоплювати:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою (тобто це вимоги щодо рівня готовності дитини до діяльності у закладі загальної середньої освіти відповідного ступеня: початкової школи, гімназії або ліцею);

- навчальний план закладу освіти, в якому визначено загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення;

- деталізований опис очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів;

- навчальні програми (у тому числі модельні) предметів, які вивчають за інваріантною і варіативною складовими;

- перелік навчальних предметів для вільного вибору учнями та/або їх батьками;

- форми організації освітнього процесу;

- деталізований опис інструментарію формування (поточного) та підсумкового оцінювання;

- інші освітні компоненти (за вибором закладу освіти).

Освітню програму схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його керівник. На основі власної освітньої програми заклад освіти складає та затверджує річний навчальний план, в якому конкретизує перелік навчальних предметів та кількість годин на тиждень. Єдине обмеження, що може стосуватися академічної автономії закладу освіти, – це безумовне дотримання закладом вимог Державного стандарту освіти.

Суттєво змінюватимуться і самі стандарти. Для прикладу, у загальній середній освіті вони не визначатимуть базовий навчальний план і не даватимуть загальної характеристики інваріантної та варіативної складових змісту загальної середньої освіти. За новим законом ці стандарти мають встановлювати вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувача загальної середньої освіти відповідного рівня, загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти на відповідному рівні загальної середньої освіти, а також форми державної атестації здобувачів освіти.

Типові освітні програми (відповідно до проекту Закону України «Про повну загальну середню освіту») затверджує Міністерство освіти і науки України. Однак у проекті закону не визначено коло юридичних і фізичних осіб, які мають розробляти ці типові освітні програми.

Заклад освіти може використовувати освітні програми, розроблені на підставі типової, або альтернативні освітні програми, розроблені ним або іншими суб'єктами освітньої діяльності, науковими установами, фізичними чи юридичними особами та затверджені відповідно до вимог законодавства. Розроблення і впровадження закладом освіти нових освітніх програм можна здійснювати поетапно (див. табл. 1).

Освітні програми, розроблені відповідно до структури та змісту типових освітніх програм, можуть передбачати перерозподіл навчального часу між навчальними предметами інваріантної складової не більш як на 15% річного обсягу навчального часу. Такі освітні програми не потребують окремого затвердження центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

Альтернативні освітні програми – це освітні програми, відмінні за структурою та/або змістом від типових освітніх програм, у яких передбачено перерозподіл навчального часу між навчальними предметами інваріантної складової на більш як 15% річного обсягу навчального часу. Їх має затвердити центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти за результатами експертизи, що здійснюється у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Отже, проект закону визначає академічну автономію закладу освіти в межах 15% річного обсягу навчального часу. Риторичним буде запитання про те, чи є це справжньою академічною автономією. Вважаємо, що питання академічної автономії закладу освіти потребує свого подальшого вивчення

Таблиця 1.

Орієнтовні етапи розроблення і впровадження закладом освіти нових освітніх програм

1.	Вивчення думки і запитів учнів та їхніх батьків щодо необхідності розроблення та впровадження нових освітніх програм
2.	Проведення SWOT-аналізу серед педагогічних працівників і учнів старшої школи, батьків, представників громадськості з питань сильних і слабких сторін освітнього процесу закладу, вивчення їхньої думки щодо наявних загроз і можливих шляхів виходу школи на якісніший рівень організації і змісту освітнього процесу
3.	Створення творчих груп педагогів і методистів для розроблення проєктів нових освітніх програм та визначення конкретних завдань
4.	Написання проєктів освітніх програми, їх колективне обговорення за участі вчителів відповідного фаху, учнів, експертів, адміністрації школи, методичних служб, представників батьківської громади
5.	Експертиза розроблених освітніх програм на їх відповідність Державним стандартам
6.	Узгодження та затвердження розроблених освітніх програм на засіданнях фахових методичних об'єднань педагогів
7.	Остаточне доопрацювання проєктів освітніх програм із урахуванням експертних висновків, думки педагогічної, учнівської та батьківської громад, прийняття рішення педагогічної ради про впровадження нових освітніх програм
8.	Розроблення навчального плану, виконання заходів щодо кадрового, фінансового, навчально-методичного, інформаційного, науково-методичного забезпечення впровадження програм
9.	Впровадження освітніх програм, оцінювання їх ефективності, вивчення думки учнів, вчителів, батьків, громадськості
10.	Вивчення соціального впливу впроваджені програми на формування позитивного іміджу школи в учнівській і батьківській громадах, жителів району/міста/ОТГ
11.	Коригування освітніх програм, внесення відповідних змін до навчальних планів, удосконалення умов їх впровадження

і запровадження науково виваженого механізму законодавчого забезпечення реалізації цієї важливої складової діяльності сучасного закладу освіти. Особливо варто зосередити увагу на вирішенні питань організації та порядку проведення експертизи освітніх програм з метою уникнення суб'єктивного впливу на прийняття відповідних рішень та мінімізації можливих корупційних ризиків у цьому процесі.

2. Організаційна автономія

Організаційна автономія розпочинається із самостійного визначення режиму роботи закладу освіти, структури навчального року: за чвертями, триместрами, семестрами. Структуру та тривалість навчального року, навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада закладу загальної середньої освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливостей регіону тощо. Школи можуть обирати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу.

Для закладу освіти важливо мати можливість планувати організацію освітнього процесу протягом повного дня, коли у школі не лише проводять уроки у форматі, визначеному законом, а й організують інші освітні заходи: факультативи, гуртки, спортивні секції, творчі учнівські майстерні тощо. Ці можливості закладу мають забезпечувати місцеві органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування, у тому числі й ради об'єднаних територіальних громад. Важливо забезпечити таку автономію для опорних шкіл, оскільки саме опорна школа має бути головним осередком культурно-просвітницької діяльності в ОТГ, центром демократичних перетворень у громаді.

Прийняття рішень з питань організації навчальної і позанавчальної діяльності опорної школи має бути відкритим і прозорим, реалізовувати принцип партнерської взаємодії з учнівською і батьківською громадами. Учнівський актив школи і батьки можуть і повинні сказати своє слово щодо часу підвезення учнів до місця навчання і проживання, початку першого уроку, графіка харчування, проведення загальношкільних заходів, залучення до співпраці формальних і неформальних організацій тощо.

3. Фінансова автономія

Поняття фінансової автономії закладу загальної середньої освіти визначено нормою статті 58 проєкту Закону України «Про повну загальну середню освіту», в якому сказано: «Фінансова автономія закладів загальної середньої освіти в частині використання бюджетних коштів полягає у виконанні наступних завдань (у межах, установлених затвердженими кошторисами):

- формування структури закладу загальної середньої освіти та його штатного розпису;
- встановлення доплат, надбавок, виплати матеріальної допомоги, премій, інших видів стимулювання та відзначення працівників;
- оплата поточних ремонтних робіт приміщень і споруд закладів загальної середньої освіти;
- оплата підвищення кваліфікації педагогічних працівників» [3, ст. 58].

Кошторис розробляє керівник опорної школи і затверджує засновник (або уповноважений орган) з урахуванням наданих пропозицій.

У проєкті згаданого закону сказано про те, що «іншими джерелами фінансування закладів загальної середньої освіти можуть бути:

- доходи від надання платних освітніх та інших послуг;
- доходи від надання в оренду майна;

- благодійна допомога;
- гранти;
- надходження (доходи) від тимчасово вільних коштів, розміщених на депозитних та/або поточних рахунках банків державного сектору;
- інші джерела фінансування, що не заборонені законодавством» [3, ст. 58].

Отже, фінансова автономія закладу освіти має дві складові: в межах бюджетних асигнувань і у питаннях використання позабюджетних надходжень; при цьому засновник має право встановлювати певні види доплат педагогічним працівникам за власні та позабюджетні кошти. Також засновник опорної школи за поданням керівника закладу освіти затверджує стратегію і перспективний план (програму) розвитку школи та забезпечує фінансування його виконання.

Для ведення фінансового обліку і звітності опорна школа має право створити власну бухгалтерію або користуватися послугами бухгалтерії ОТГ.

Законодавчо визначеним обмеженням фінансової автономії є норма про те, що отримані закладом загальної середньої освіти кошти використовують для організації та забезпечення основної діяльності закладу і не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів, окрім випадків, передбачених законом.

У контексті зазначеного щодо фінансової самостійності школи важливим є питання економіки закладу освіти, що передбачає знання й використання директором опорного закладу загальнооекономічних законів у галузі освіти.

4. Кадрова автономія

Важливою новацією Закону України «Про освіту» є те, що право на призначення і звільнення педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти переходить від місцевих органів виконавчої влади до керівника закладу. Крім того, місцеві органи влади позбавляються права контролювати освітній процес. Їхнє головне завдання – забезпечення умов для реалізації завдань державної політики у галузі освіти, рівного доступу до якісної освіти дітей і молоді.

Штатні розписи державних і комунальних закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і типів затверджує керівник закладу загальної середньої освіти на підставі Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Директор закладу може вносити на розгляд власника обґрунтовані пропозиції щодо збільшення чисельності штатних працівників, що має сприяти виконанню програми розвитку закладу. Зокрема, може бути введено як додаткову посаду заступника директора опорної школи з науково-методичної роботи, посадовою інструкцією якого передбачено організацію і координацію методичної роботи у системі освіти ОТГ.

Керівник закладу загальної середньої освіти має право призначати, переводити та звільняти працівників закладу, визначати їх функціональні

обов'язки, заохочувати та притягати до дисциплінарної відповідальності, а також вирішувати інші питання, пов'язані з трудовими відносинами, відповідно до вимог законодавства.

Такий підхід має підвищити ефективність роботи школи і забезпечити кадрову автономію. Але водночас створює ризики надмірної концентрації повноважень керівника та формування авторитарної моделі управління. Для запобігання цьому закон передбачає створення інших колегіальних органів управління, а також органів громадського самоврядування, які мають врівноважити владу директора. Зокрема, це стосується можливості ініціювання звільнення керівника. Крім того, закон передбачає конкурсний порядок призначення керівників закладів освіти та обмеження максимального терміну їх повноважень.

Кадровій автономії школи сприятиме і новий порядок підвищення кваліфікації вчителів, яке має проводитися щорічно. Передусім школа отримала право самостійно планувати підвищення кваліфікації своїх педагогічних працівників і розпоряджатися відповідними коштами. До того ж вчителі мають можливість обирати як форму підвищення кваліфікації (формальну, неформальну або інформальну), так і те, де проходитиме підвищення кваліфікації. Однак визначене у статті 54 Закону України «Про освіту» право педагогічного працівника на вільний вибір форм і місця підвищення кваліфікації не може бути реалізоване сповна, оскільки нормативно не визначено механізм процесу «гроші ходять за вчителем», що ускладнює вирішення з місцевими фінансовими органами проблеми підвищення кваліфікації вчителів у іншому формальному/неформальному закладі, окрім регіонального закладу післядипломної педагогічної освіти, який утримується за кошти місцевого (обласного) бюджету, належить всій громаді області та забезпечує право кожному педагогу регіону на безкоштовне підвищення кваліфікації.

Поняття кадрової автономії закладу загальної середньої освіти ще потребує більш детального опису і врахування у проекті Закону України «Про повну загальну середню освіту». Зокрема, це стосується формування моделі методичної роботи з педагогічними та управлінськими кадрами, організації роботи методичних об'єднань вчителів, їх роль у неперервному професійному розвитку педагогічних працівників, а також впливу на результати діяльності школи.

Моделями організації методичної роботи в опорній школі та у системі освіти ОТГ, ядром якої є опорна школа, можуть бути такі:

- школу обслуговує методичний кабінет відділу освіти РДА за традиційною схемою відповідно до укладеної угоди між управлінням освіти ОТГ і методичним кабінетом РДА;

- введення посади спеціаліста управління освіти ОТГ, посадовою інструкцією якого передбачено науково-методичний супровід освітнього процесу, інформаційно-аналітичне забезпечення

методичної роботи, професійного розвитку педагогічних та управлінських кадрів закладів освіти ОТГ, опорної школи;

– в опорній школі за рахунок місцевого бюджету може бути введено посаду заступника директора з науково-методичної роботи, який є організатором і координатором методичної роботи у системі освіти ОТГ, що передбачається статутом закладу і змістом діяльності опорної школи як закладу освіти інноваційного спрямування;

– в управлінні освіти ОТГ створюють методичний кабінет відповідно до типового положення про таку службу, який делегує значну частину своїх повноважень методичним об'єднанням педагогів за фахом/проблемою [5].

Про партнерство в освіті

Суттєву роль у реалізації автономії опорної школи відіграють зв'язки з громадою та батьками, які фактично є своєрідними замовниками для опорної школи. Нова українська школа зорієнтована на формування демократичного громадянства у закладах освіти шляхом залучення громад усіх рівнів (учнівської, батьківської, територіальної), громадських організацій до управління закладом, активної участі у питаннях життєдіяльності школи [2]. Важливо, щоб директор та колектив закладу освіти вибудували дієву модель партнерства школи, влади і громади задля реалізації завдань опорної школи, залучення формальних і неформальних інституцій до створення умов здобуття якісної освіти жителями громад. Демократичне врядування у школі забезпечує реалізацію прав і свобод учасників освітнього процесу, гарантує свободу слова органам учнівського самоврядування, педагогічній та батьківській громаді, відкриває можливість впливу на якість освітнього процесу.

Зцією метою у закладах освіти мають створювати наглядові або піклувальні ради, оскільки партнерство визначено як один із принципів стратегічного розвитку освіти. Такі ради можуть стати органами, що представляють інтереси засновника та інших ключових зовнішніх стейкхолдерів, а також впливають на прийняття стратегічних рішень, здійснюють контроль за поточною діяльністю закладу (насамперед, фінансовою), моніторять і оцінюють результати діяльності закладу та його керівника, вносять пропозиції щодо поліпшення роботи.

Характеристика складових автономії опорного закладу, механізми реалізації його права на академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію передбачають, передусім, високий рівень ключових управлінських компетентностей керівників галузі та закладів освіти [4; 6].

Керівники об'єднаних територіальних громад, вирішуючи питання створення й розвитку опорної школи, мають забезпечувати відповідні умови для реалізації основних завдань такого закладу освіти. Йдеться про висококваліфікований педагогічний та адміністративний персонал, якісне навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

(підручники на вибір учителів і учнів, навчальна, хudoжня, методична література, електронні підручники, електронна платформа навчання), науково-методичний супровід педагогічної діяльності, сучасну матеріально-технічну базу (навчальні кабінети фізики, хімії, біології, математики, інформатики, мобільні робочі місця учнів, педагогів та адміністрації закладу, формування бібліотеки як медіа-центру закладу освіти і громади), навчання й розвиток учнів із особливими потребами; висококваліфікований психологічний і медичний супровід учасників освітнього процесу.

Директор опорної школи, який забезпечує ефективне партнерство опорної школи, влади і громади, організацію якісного освітнього процесу, повинен формувати і розвивати демократичні засади управління закладом, що базуються на принципах:

– дитиноцентризму як провідної ідеології освіти сьогодення і передбачає максимальне врахування запитів, потреб, інтересів та здібностей кожної дитини, забезпечення індивідуальної траєкторії її навчання та розвитку;

– відкритості й прозорості інформаційних джерел та навчальних, навчально-методичних матеріалів, що забезпечує вільний доступ кожного учасника освітнього процесу, батьків і жителів громади до інформації про життєдіяльність опорної школи, переліку послуг, які надає заклад, якість освіти тощо, відкритість і прозорість у прийнятті управлінських рішень;

– інтегративності, що передбачає взаємоповагу і взаємну довіру суб'єктів освітньої діяльності, спільну діяльність і зацікавленість у позитивному вирішенні питань функціонування опорної школи шляхом поєднання зусиль школи, влади і громади у задоволенні освітніх потреб жителів, ефективне соціальне партнерство закладів формальної та неформальної освіти;

– свободи слова і права на власну позицію та погляди, що має на меті вільне спілкування й обмін думками суб'єктів освітнього процесу, подання пропозицій, рівноправної участі у заходах школи і громади; право на побудову власної освітньої траєкторії;

– системності і взаємозв'язку, що розглядає опорний заклад освіти як цілісний об'єкт відкритої соціально-педагогічної системи освіти, рівноправними складовими якої є опорна школа і її філії, учнівські та педагогічні колективи, адміністрації, батьки учнів, що постійно взаємодіють;

– інноваційності як здатності керівника і всього колективу творити, впроваджувати й поширювати нове у змісті й організації освітнього процесу, що спрямоване на позитивні перетворення в школі, громаді, території і сприяє переходу опорної школи на якісно вищий рівень функціонування;

– активності, динамічності й мобільності у створенні опорного закладу, який є комфортним для перебування, навчання й розвитку учнів, забезпечує формування активної життєвої позиції й

мобільності учасників освітнього процесу у вирішенні актуальних питань життєдіяльності закладу і як просвітницький центр формує небайдужість жителів громади до створення в опорній школі комфортних умов для отримання якісної освіти;

– диференціації, що передбачає врахування індивідуального стилю, темпів, складності та навчальних траєкторій учнів: від комунікативних типів завдань до творчих; цілеспрямований вплив на формування творчого й інтелектуального потенціалу кожної дитини; вирішення навчальних проблем шляхом створення адаптивного освітнього середовища, формування опорної школи як центру профільного навчання;

– рефлексивності, що покликаний формувати у суб'єктів управлінського впливу здатність до аналізу, самоаналізу, осмислення та усвідомлення правильності дій, оцінювання власної діяльності, поведінки, спілкування, стосунків з оточенням, їхчасної корекції, здатності до саморегуляції.

Управління закладом освіти, побудоване на таких засадах, потребує нового керівника, здатного до оперативного та стратегічного планування й управління; критично мислячого з навичками взаємодії і комунікації, колективної роботи в команді, уважного до індивідуальних особливостей і запитів учасників освітнього процесу, обізнаного з основами законодавства, засадами економічної та фінансової діяльності, сучасними засобами ІКТ.

Успішність вирішення практичних завдань функціонування опорної школи передбачає врахування загальних тенденцій розвитку освіти, а саме: демократизації освітнього процесу та його індивідуалізації, випереджального характеру освіти, домінування навчання впродовж життя й самоосвіти, циклічності та багатоступеневості, зростаючої ролі якості освіти.

Література

1. Закон України «Про освіту» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/>
2. Концепція «Нова українська школа» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
3. Проект Закону України «Про повну загальну середню освіту» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-projekt-zakonu-ukrayini-pro-povnu-zagalnu-serednyu-osvitu>
4. Клокар Н. Концептуальні засади розвитку управлінських компетентностей директорів опорних шкіл у процесі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Післядипломна освіта в Україні. – 2017. – С. 3–8.
5. Клокар Н. Освіта в об'єднаних територіальних громадах: нові підходи до управління в умовах децентралізації / Н. Клокар, Г. Науменко, Л. Гунько // Рідна школа. – 2018. – №11–12. – С. 27–31.
6. Klockar N. Rozwitek profesjonalnych kompetencji kierownikow miejscowych organow zarzadzania oswitou w umowach decentralizacji / Natalia KLOCKAR/ROCZNIK POLSKO-UKRAINSKI/redakcja naukowa Kazimierz Rędziński Dmítő Herciuk; Częstochowa – Kijów – Lwów. – 2016. – tom XVIII. – S. 399–414.

Анонсу

Наталія КЛОКАР, Григорій НАУМЕНКО, Лілія ГУНЬКО

Автономія опорної школи і механізми її забезпечення

У статті розглянуто окремі питання законодавчого забезпечення принципу автономії у діяльності опорної школи, складових автономії та механізми її забезпечення. Увагу приділено трактуванню основних положень Закону України «Про освіту», окремим нормам проекту Закону України «Про повну загальну середню освіту». Проаналізовано можливі варіанти ресурсного і науково-методичного забезпечення автономії опорних шкіл з питань академічної, організаційної, фінансової і кадрової діяльності, участь у вирішенні цих питань громади і батьків.

Ключові слова: автономія опорної школи, механізми забезпечення автономії, об'єднана територіальна громада, опорна школа, партнерство в освіті.

Наталія КЛОКАР, Григорій НАУМЕНКО, Лілія ГУНЬКО

Автономія опорної школи і механізми її забезпечення

В статті рассмотрены отдельные вопросы законодательного обеспечения принципа автономии в деятельности опорной школы, составляющих автономии и механизмы её обеспечения. Внимание уделено трактовке основных положений Закона Украины «Об образовании», отдельным нормам проекта Закона Украины «О полном общем среднем образовании». Проанализированы возможные варианты ресурсного и научно-методического обеспечения автономии опорных школ по вопросам академической, организационной, финансовой и кадровой деятельности, участие в решении этих вопросов общины и родителей.

Ключевые слова: автономия опорной школы, механизмы обеспечения автономии, объединённая территориальная община, опорная школа, партнёрство в образовании.

Nataliya KLOCKAR, Hryhoriy NAUMENKO, Liliya GUNKO

Autonomy of the basic school and mechanisms for its provision

Some issues of legislative support of the principle of autonomy in the activity of the basic school, components of autonomy and mechanisms of its provision are considered. Considerable attention is paid to the separate norms of the draft Law of Ukraine «On full Comprehensive Secondary Education». Possible variants of resource and scientific-methodological provision of the autonomy of the basic schools on the issues of academic, organizational, financial and personnel activities, participation in solving these issues of the community and parents are analyzed.

Keywords: autonomy of the basic school, mechanisms of provision, incorporated territorial communities, basic school, partnership in education.